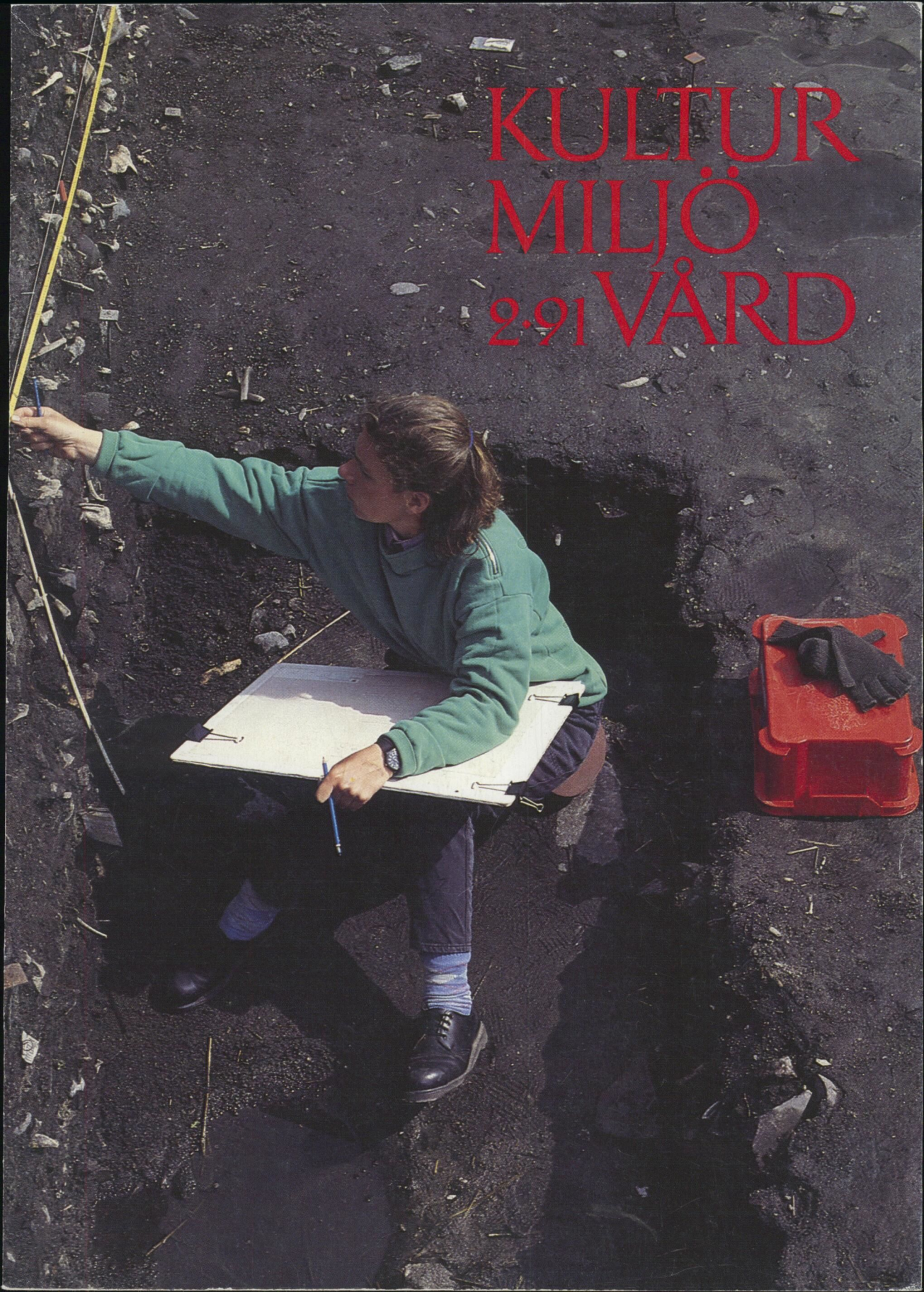

KULTUR MILJÖ 2.91 VÅRD

Digitalisering av redan tidigare utgivna vetenskapliga publikationer

Dessa fotografier är offentliggjorda. Vi använder oss därför av en undantagsregel, 23 § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (URL). Undantaget innebär att offentliggjorda fotografier får återges digitalt i anslutning till texten i en vetenskaplig framställning som inte framställs i förvärvssyfte. Fotografier och text i denna framställning märks med ©. Den som vill använda fotografi eller text behöver ta reda på om det kan göras inom ramen för upphovsrätten, eller be upphovspersonen om tillstånd.

2022-09-01

Riksantikvarieämbetet
Box 1114, 621 22 Visby
Tel 08-5191 80 00
www.raa.se
registrator@raa.se

KULTUR MILJÖ VÅRD

NUMMER 2/1991

Riksantikvarieämbetet
POSTADRESS
Box 5405
114 84 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS
Storgatan 41
Tel: 08-783 90 00
Fax: 08-662 15 86

ANSVARIG UTGIVARE
Margareta Biörnstad

REDAKTIONSKOMMITTE
Anders Broberg
Nanna Cnattingius
Nanna Hermansson
Katri Lisitzin
Kersti Morger
Per-Olof Ringquist
Lena Simonsson

REDAKTÖR
Elina Antell

SÄTTNING & TRYCKNING
Ljunglöfs Offset AB, Stockholm
Juni 1991
ISSN 1100-4800

PRENUMERATION
Årsprenumeration (6 nummer)
150 kr inkl moms

LÖSNUMMER
Beställs från redaktionen
Tel: 08-783 91 14
Pris 35 kr inkl moms
(Äldre årgångar & nummer till re-
ducerat pris.)
PG 445 58 98-9

I tidningen uttalade åsikter står
för författarens räkning och är
endast där så anges uttryck för
RAÅ:s mening.

TEMA: ARKEOLOGINS BEREDSKAP

Vårt behov av ideologier	1
<i>Elina Antell</i>	
Från den akademiska glasverandan	3
<i>Stig Welinder</i>	
Europarådet och hotet mot Europas arkeologiska kulturarv	8
<i>Gustaf Trotzig</i>	
Arkeologisk uppdragsverksamhet	11
<i>Ola Kyhlberg</i>	
FoU inom den arkeologiska kulturmiljövården	15
<i>Agneta Lagerlöf</i>	
Arkeologisk fyndhantering	20
<i>Lena Thålin-Bergman</i>	
Basutställningen har spelat ut sin roll	25
<i>Gundula Adolfsson & Inga Lundström</i>	
Marinarkeologi och kulturminnesvård	30
<i>Lars Einarsson</i>	
Flygarkeologi	35
<i>Jan Norrman</i>	
Etno-arkeologi – modern beteckning på beprövad praktik	38
<i>Eva Myrdal-Runebjer</i>	
Norrbottens forntid i fokus	44
<i>Lennart Klang</i>	
Sanda – en gård från 1000-talet	50
<i>Cecilia Åqvist & Michael Olausson</i>	
Öresundsbron – konsekvenser för kulturmiljön	54
<i>Thomas Romberg</i>	
Prestigefyllt broprojekt	55
<i>Ingmar Billberg</i>	
Fritidsarkeologen – en resurs för 90-talet	57
<i>David Damell</i>	
Projektet Fornlämningar i Sverige	59
<i>Ronnie Jensen</i>	
Övrigt i detta nummer: Uppslaget med notiser, yttranden m m	61

Omslagsbilden: Årets grävningar på Birka har startat. Foto: Jan Norrman.

Nya tag på Björkö

NÄR NU Birkagrävningens andra fältsäsong börjar, är spänningen stor inför vad sommarens grävningar skall blotta i Svarta jorden.

Arkeologerna skall utvidga schaktet norrut och söderut för att finna avgränsningarna på de tomter man redan kan urskilja. Det fynd från sensommaren 1990 som tolkas som en brygga skall avlockas ytterligare hemligheter. Är konstruktionen verkligen en brygga tyder den på att det äldsta Birka ligger högre upp i Svarta jorden än det nuvarande schaktet.

En vecka in i maj höll arkeologerna som bäst på med att ställa i ordning grävningens platsen inför sommarens fältsäsong – ta bort isoleringsmattor och halmbalar ur schaktet, lägga ut trätrall, placera ut säll och sorteringsbord etc. Grävningens start skedde i mitten av maj.

Projektledaren Björn Ambrosiani har i år en ställföreträdare i arkeologgruppen, Kenneth Svensson från RAÅ:s undersökningsverksamhet. Gruppledare är Lisa Rundquist Nilsson och Kalle Thorsberg.

Även i år finns utländska stipendiater med på grävningen. Först ut är Mary MacLeod, York och Priit Liigi, Tallinn. Nadedza Igorevna Platonova från Arkeologiska institutet i Leningrad väntas också till Birka i maj.

Allmänheten kommer att kunna följa grävningen från en plattform intill schaktet, men visningarna

inne på grävningens område är borta i år av praktiska skäl. I stället finns en skärmställning vid plattformen, med en plan över grävningen och fynden hittills.

Museilärarna som guidar på ön är alla arkeologer och de kommer också att arbeta deltid i grävningen för att vara insatta i vad som sker. Eva Hyenstrand är ledare för museilärarna.

Det finns i år fler förbindelser till Björkö, man kan nu åka buss eller köra bil till Rastaholm på Ekerö och därifrån ta båten över till Björkö. Praktiskt inte minst för den som inte kan ägna en heldag åt besöket.

Grävningssäsongen avslutas 20 september. RAÅ:s informationsenhet bevakar händelserna förutom i *Kulturmiljövård* även i *Birka-bladet* och nyhetsbrevet *Telegram*. Kulturminnesförvaltningen håller i beställningar av guidevisningar och gruppbesök.

EVA ALBREKTSON

Statistik över utförelse- ärenden

DEN 1 JANUARI 1990 infördes krav på den som önskar få en ansökan om tillstånd att föra ut tillståndspliktiga kulturföremål ur landet att betala en ansökningsavgift om 200 kr. Avgiften motiverades av att statsanslag inte står till förfogande för arbetet med behandlingen av ansökningarna. Avgiften betalas till Riksantikvarieämbetet som sedan vidarebefordrar ansökningshandlingar (och pengar) till den myndighet som kan ge tillstånd, oftast Nordiska museet.

Införandet av avgiften har lett till en drastisk reduktion av antalet ansökningar. Första kvartalet 1990 kom 284 ansökningar in jämfört med 1 205 ansökningar under motsvarande kvartal 1989. Under hela 1990 kom 1 393 ansökningar in, medan antalet 1989 var 4 901. Under 1991 står sig tendensen; antalet inkomna ansökningar under första kvartalet var 272.

THOMAS ADLERCREUTZ